

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep, 0032 Oslo

Oslo, september 2022

Hørings svar: rapport fra ekspertutvalget for klimavennlige investeringer

Nærings- og fiskeridepartementet har bedt om tilbakemeldinger på ekspertutvalget for klimavennlig investeringer sine vurderinger og tilrådninger.

Naturviterne har en overordnet tilbakemelding til utvalgets hovedkonklusjoner, samt tilbakemeldinger på områder som særlig berører Naturviternes samfunnspolitikk, fagfelt og medlemmer.

Naturviterne organiserer medlemmer med mastergrad innen naturvitenskap eller realfag. Våre 7000 medlemmer jobber for en bærekraftig samfunnsutvikling i alle sektorer.

Overordnet tilbakemelding på utvalgets hovedkonklusjoner.

Naturviterne mener utvalget adresser en særdeles viktig utfordring i sin beskrivelse av politikkenes *forpliktelsesproblem*. Dersom investorer og finansielle institusjoner ikke erfarer at kommunisert klimapolitikk følges opp i, skaper det uforutsigbarhet og usikkerhet, som senker troen på avkastning fra klimavennlige investeringer.

Naturviterne støtter derfor utvalgets anbefaling om *mer forpliktende, troverdig og forutsigbar* klimapolitikk. Videre støtter Naturviterne anbefalingen om en brede politiske forlik med lang politisk levertid, forpliktende opptrapping av karbonprising og en sterkere dreining av virkemiddelapparatets støtteordninger mot nullutslipp i alle sektorer.

Naturviterne mener som utvalget, at det er et viktig prinsipp at dersom staten tar kostnaden eller risikoen ved klimavennlige investeringer, skal staten også sikres del av den framtidige avkastningen.

Vurdering av utvalgets anbefalinger knyttet til virkemiddelapparatet.

Naturviterne er enig i utvalgets forståelse for at virkemiddelapparatet trenger tilstrekkelig handlingsrom, men mener samtidig det er viktig at virkemiddelapparatets tildelinger forutsetter oppnåelse av faktiske klimakutt, og ikke kun ambisjoner. Det bør kunne utvikles insentiver som f. eks bedre lånebetingelser ved tidlig eller delvis måloppnåelse. Skal Norge nå sine klimamål må utslippene kuttes i et raskt tempo de neste årene.

Fremgang i klimapolitikken krever at virkemiddelapparatet ikke bare vurderer mål og ambisjoner, men belønner faktisk fremgang i form av reelle utslippsreduksjoner.

Naturviterne er *uenig i utvalgets forståelse av Bionova* som en «likeartet ordning» innenfor det eksisterende virkemiddelapparatet, og er *uenig i utvalgets anbefaling om å ikke etablere Bionova*.

Tap av naturmangfold som følge av omdisponering av naturområder, kutt av klimagassutslipp, redusert energiforbruk og begrenset uttak av ikke-fornybare ressurser, er eksempler på viktige områder hvor bioøkonomien vil spille en nøkkelrolle i fremtiden. Gjennom Bionova kan virkemiddelapparatet bidra særskilt til utviklingen av bioøkonomien, med konkrete mål som f. eks redusert energiforbruk og ny utnyttelse av biomasse i biobasertprosessindustri.

Naturviterne støtter utvalgets anbefaling om å sette konkrete mål og å fase ut støtte rettet mot bruk av fossilt brensel.

Vurdering av utvalget syn på utfordringer i finansmarkedet, og behovet for internasjonale standarder, klassifiseringer, mm..

Naturviterne deler utvalgets beskrivelse av behovet for økt kunnskap i finansinstitusjoner og næringer for å kunne gjøre en *faglig vurdering* av hvorvidt en investering er klimavennlig eller ikke, og slik minimere risikoen for grønnvasking.

Naturviterne støtter utvalgets innstilling om implementering og tilrettelegging for harmonisering av internasjonale standarder og klassifiseringer. Uten felles standarder vil det være vanskelig å kunne få riktig og god informasjon ved investeringsbeslutninger, eller f. eks verifisere klimakrav opp mot underleverandører.

Det er likevel viktig å påpeke at internasjonale regler for klassifisering av naturregnskap er utviklet med utgangspunkt i europeisk natur og klima, og derfor nødvendigvis ikke fungerer like godt for norsk natur. Spesielt arktiske arter kan falle utenom klassifiseringssystemet. Det er viktig at norske myndigheter følger tett opp hvordan implementering av regelverket fungerer i praksis.

EUs handlingsplan for bærekraftig finans og EUs «grønne» taksonomi vil *kreve betydelig naturfaglig kompetanse* i årene fremover. Målene som taksonomien retter seg etter inkluderer blant annet «beskyttelse av artsmangfold og sunne økosystemer» og «beskyttelse av vann og marine ressurser».

Som utvalget peker medfører dette økt behov for både natur- og klimakompetansen i finansnæringen fremover.

Skal rapportering og vurdering av natur- og klimavennlige investeringer lykkes i tråd med ambisjonene, vil det trolig kreve økt integrering og samarbeid mellom klimafaglig og naturvitenskapelig miljøer opp mot finansielle miljøer og institusjoner, også i utdanningsforløpet.

Utvalgets syn på bruken av grønne offentlig anskaffelser.

Naturviterne støtter utvalgets anbefaling om å bruke offentlige anskaffelser som et virkemiddel for omstilling av økonomien mot sirkulær-økonomi og fornybare verdikjeder lokalt. Staten som innkjøper kan bidra til å etablere nye grønne hjemmemarkeder.

Innspill til utvalgets vurdering av omstillingstakten i norsk økonomi.

Det er en reell utfordring at karbonbudsjettet tømmes raskere enn investorer og finansinstitusjoner flytter investeringer i fossil energiproduksjon og infrastruktur til systemer for fornybar energi.

Naturviterne støtter utvalgets vurdering av de midlertidige endringene i petroleumsskattesystemet høsten 2021 som uheldig for omstillingen av norsk økonomi.

Utvalgets rapport diskuterer flere problemstillinger knyttet til allokering av arbeidskraft og kompetanse, og i hvilken grad omstillingen av norsk økonomi hindres av at investeringer og kompetanse i Norge er så tett knyttet til norsk olje- og gassproduksjon med underleverandører.

Som utvalget påpeker, er det en fare for at «tilgangen på arbeidskraft vil være en begrensende faktor for klima-vennlig investeringer fremover».

Naturviterne tror det kan bli nødvendig med enda sterkere klimapolitiske føringer i energi- og industripolitikken i årene fremover for å oppnå klimapolitiske mål.

Innspill om økt behov for plankapasitet i kommunene og naturbaserte løsninger for karbonopptak.

Ekspertutvalget peker på et behov for effektive konsekvensutredninger og arealtildeling for industrietablering, infrastruktur og energiproduksjon både på land og til havs for å bidra til omstilling av økonomien mot nullutslipp. Blant teknologiene som trekkes frem er bl.a. Co2-lagring, hydrogen, batteriproduksjon, mm.

Naturviterne understreke at ny industri og infrastruktur vil krever mer kommunale ressurser og kompetanse til naturkartlegging og arealplanlegging, for å sikre at viktige naturverdier ikke går tapt i

utbygningen av for eksempel strøm- og veinett, industriområder eller ved etableringen av sol- og vindkraftanlegg. Fremover må vi løse både en klimakrise og en naturkrise samtidig.

Spesielt naturområder med stort opptak av klimagasser må ivaretas og bevares, i prosesser hvor det planlegges ny industri og infrastruktur med mål om å redusere klimagassutslippene. Det er viktig at det også satses på *naturbaserte løsninger* som bevarer og øker det naturlige opptaket av Co2 i naturen i det grønne skiftet.

Morten Wedege
forbundsleder Naturviterne